

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 30 maart 2021

Ons kenmerk 13/5.7/2021000575

Behandeld door team Ruimte, Energie en Water (0592) 36 55 55

Onderwerp: Subsiëring NMF Drenthe ten behoeve van Programma Lokale
Energie Drenthe

Status: Verzoek om eventuele wensen of bedenkingen

Geachte voorzitter/leden,

Wij hebben het voornemen om € 188.200,-- subsidie te verlenen aan de NMF Drenthe voor het Programma Lokale Energie Drenthe (PLED). Gelet op het bepaalde in artikel 1.3, vierde lid, van de Algemene subsidieverordening Drenthe, stellen wij uw Staten in de gelegenheid eventuele wensen of bedenkingen aan ons kenbaar te maken ('voorhangprocedure').

Uw Staten hebben in november 2020 besloten binnen het budget van de Expeditie Energieneutraal Wonen € 1.000.000,-- ter beschikking te stellen voor het PLED.

Het PLED is een samenwerking tussen de NMF Drenthe, de Drentse Kei en de provincie. Het PLED ondersteunt en faciliteert de lokale initiatieven en jaagt projecten aan. Het is gericht op de (door)ontwikkeling van lokale initiatieven, zodat zij in staat zijn zelfstandig projecten uit te voeren en de weg weten naar de middelen en kennis die daarvoor nodig zijn. Het PLED gaat dus niet zelf alle projecten realiseren, maar zorgt er vooral voor dat anderen daartoe in staat worden gesteld.

Op verzoek en onder begeleiding van de provincie hebben de NMF Drenthe en de Drentse Kei een werkplan opgesteld voor het eerste jaar.

De subsidieverlening heeft betrekking op het eerste jaar van het PLED. In jaar 1 richt het PLED zich op het versterken van bestaande initiatieven, het verankeren van hun rol en het verbreden van de achterban. Ook zullen er initiatieven gestart worden, daar waar deze nog niet gevormd zijn en zal er ingezet worden op het vormgeven van lokaal eigenaarschap.

De initiatieven zullen daarin ondersteund worden. Een professionaliseringslag zal worden gemaakt door het actief aanjagen van kennis en verspreiding van kennis voor en tussen de lokale energie-initiatieven.

De subsidieverlening draagt bij aan de ambitie uit het Coalitieakkoord 'Drenthe, mooi voor elkaar'.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage Activiteiten PLED door NMF en De KEI jaar 1
md/coll.

Programma Lokale Energietransitie Drenthe

Werkzaamheden Natuur- en Milieufederatie Drenthe en Drentse KEI

Aanbod en financieringsaanvraag, voor provincie Drenthe

24 februari 2021

1. Inleiding

Provinciale Staten van Drenthe hebben in november 2020 het Programma Lokale Energietransitie Drenthe (PLED) vastgesteld. Het doel van het PLED is het opbouwen van sterke energie-initiatieven in Drenthe, zodat alle Drenten toegang hebben tot initiatieven, die professioneel en krachtig lokaal eigenaarschap van de opwek van duurzame energie en de energietransitie in de eigen omgeving mogelijk maken.

Om dit doel te bereiken financiert de provincie gedurende drie jaar de professionalisering van lokale initiatieven op het vlak van de energietransitie. In totaal is € 1 miljoen beschikbaar voor het PLED.

In het PLED zijn de doelen en de werkzaamheden voor de komende drie jaar vastgelegd. De belangrijkste samenwerkende partijen zijn naast de provincie NMF Drenthe en de Drentse Kei.

Het PLED voorziet in een opstartfase waarin werkpakketten worden uitgewerkt en een werkprogramma voor het jaar 1 van het PLED wordt opgesteld (af te ronden januari). De NMF Drenthe en de KEI hebben dit onder begeleiding en op verzoek van provincie opgepakt. Ons voorstel voor de aanpak hiervan ligt nu ter bespreking voor. Na afstemming met de provincie willen we hiermee graag voortvarend van start gaan, mede omdat er afgelopen jaar door diverse oorzaken tijd verloren is gegaan. Vanuit de initiatieven en coöperaties wordt en bovendien een doorlopend beroep gedaan op ondersteuningswerkzaamheden en de bezetting om hieraan tegemoet te komen is een knelpunt.

Dit document is het voorstel voor de activiteiten van NMF Drenthe en de Drentse KEI in het PLED in het eerste uitvoeringsjaar.

We presenteren in dit werkplan de werkzaamheden van NMFD en KEI in hun onderlinge samenhang.

2. Doelen

Het grotere doel van het PLED is het voor alle Drenten bereikbaar maken van lokale energie-initiatieven, die professioneel en krachtig lokaal eigenaarschap van duurzame energie en de energietransitie in de eigen omgeving mogelijk maken.

Het PLED gaat dus over *empowerment*, het richt zich op de coöperaties en andere initiatieven. In het kader van het PLED worden geen opwekprojecten gerealiseerd of wijkplannen uitgevoerd, maar ze worden binnen het PLED wel met de lokale energie-initiatieven voorbereid.

Het PLED richt zich niet alleen op inhoudelijke zaken, maar nadrukkelijk ook op de organisatie van de lokale initiatieven.

In onderstaande doelenboom uit het PLED zijn de ambities uitgewerkt tot concrete operationele doelen.

In de empowerment van de energie-initiatieven ligt ook de kracht de van de KEI en NMFD.

In het voorliggende activiteitenplan hebben we onze inzet voor de komende periode (februari/maart 2021 juni 2022) op hoofdlijnen uitgewerkt. In deze uitwerking hebben we een aangegeven welke bijdrage deze activiteiten in het eerste jaar zullen leveren aan de in het PLED opgenomen doelen.

Dit betreft een eerste opzet die we na voorbereidingsfase verder zullen aanscherpen.

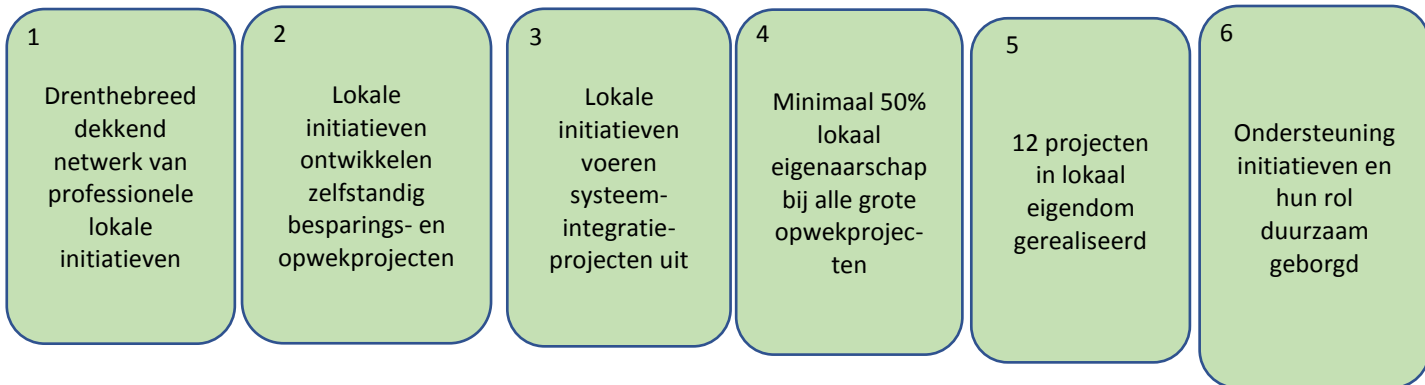
Wij hopen op korte termijn met de eerste voorbereidingen te kunnen starten.

Doelenboom PLED

Visie

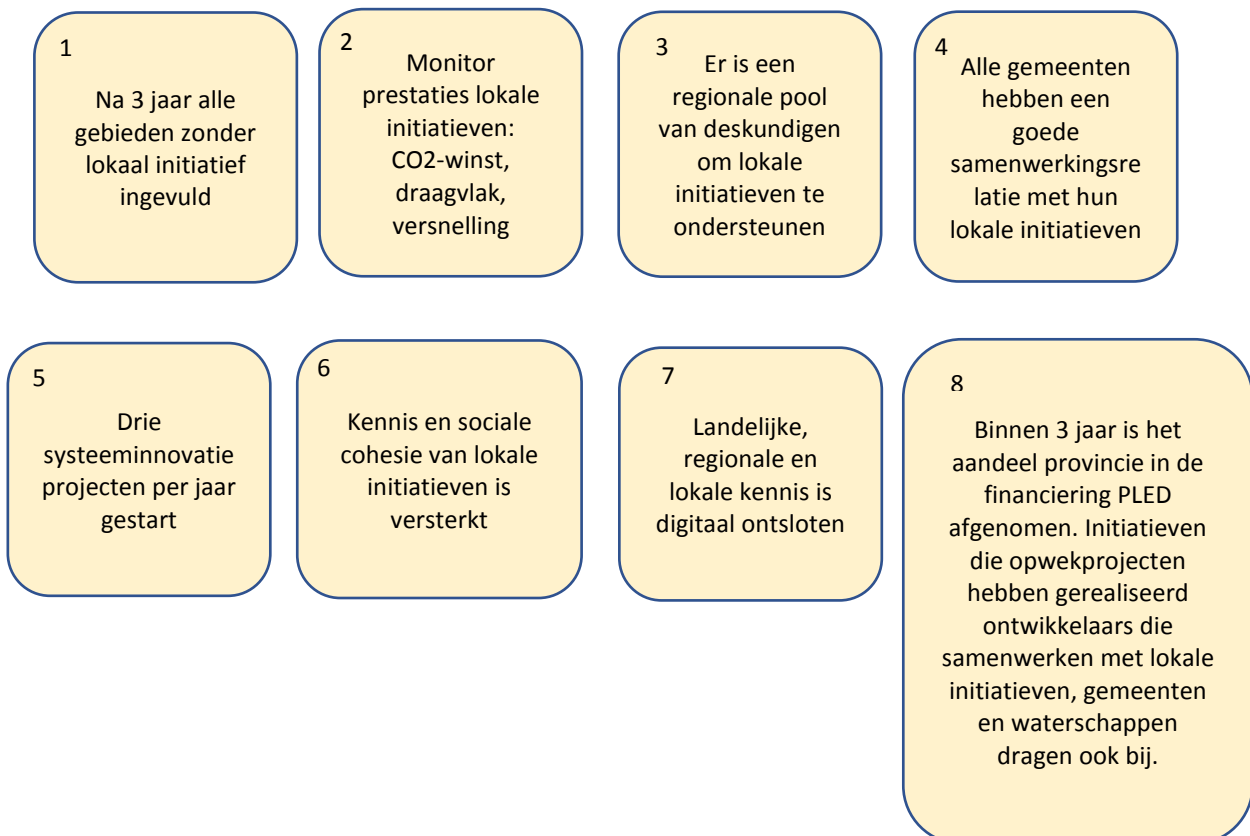
Alle Drenten hebben toegang tot lokale energie-initiatieven, die professioneel en krachtig lokaal eigenaarschap van de opwek van duurzame energie en de energietransitie in de eigen omgeving mogelijk maken

Strategische doelen

Operationele doelen

5

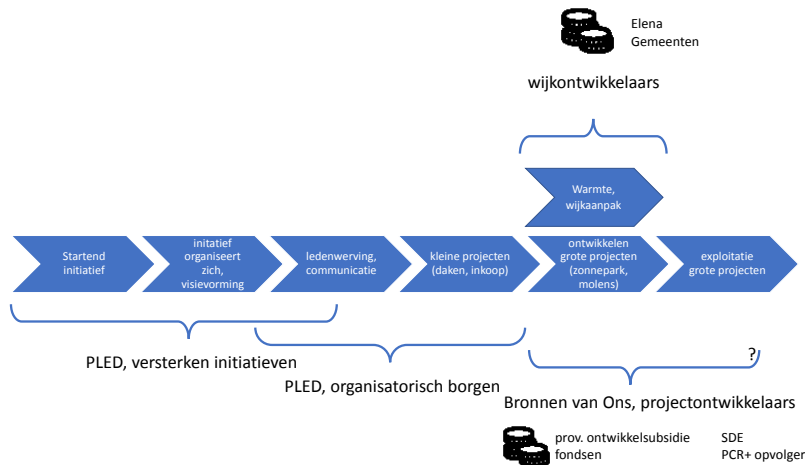
3. Rollen en werkwijze

De inzet van KEI en NMFD in het PLED

In het PLED staan de doelen, aanpak en werkwijzen beschreven. Deze worden door de KEI en NMFD onderschreven en vormen ook de leidraad voor de hier voorgestelde aanpak. Het PLED heeft als doel om de lokale burger-energiebeweging een sterke en volwaardige partner te maken binnen de Drentse energietransitie. Dit betekent ook dat we vanuit het PLED een visie ontwikkelen op de kwaliteit van uitvoering en organisatie die initiatieven nodig hebben om succesvol te zijn in hun werk. Daar zet het programma actief op in.

Het PLED ondersteunt en faciliteert de lokale initiatieven en jaagt projecten aan. Het is gericht op de (door)ontwikkeling van lokale initiatieven, zodat zij in staat zijn zelfstandig projecten uit te voeren en de weg weten naar de middelen en kennis die daarvoor nodig zijn. Het PLED gaat dus niet zelf alle projecten realiseren maar zorgt er vooral voor dat anderen daartoe in staat worden gesteld. De ambitie van het PLED is het ondersteunen van initiatieven, van het eerste idee tot aan het uitvoeren van projecten van onder op die bijdragen aan onze klimaatambities. Het PLED richt zich vooral op de 'voorkant', van het begeleiden van startende initiatieven tot het professionaliseren van initiatieven die projecten willen gaan uitvoeren.

Hieronder is de samenhang weergegeven tussen de fasen die de initiatieven doorlopen, de beschikbare ondersteuning in de verschillende fasen, en de belangrijkste financieringsbronnen bij de uitvoering van projecten.

Dit schema vormt ook de basis voor de inzet, rol en werkpakketten van de KEI en NMF Drenthe voor het eerste jaar. In dit jaar richten we ons op vooral de voorkant van de ontwikkeling. We zien het eerste jaar daarin vooral als ontwikkeljaar.

We willen deze ondersteuning van de beweging nadrukkelijk samen oppakken en vormgeven en daarbij gebruik maken van elkaars aanvullende kwaliteiten. Daarin zal de NMFD zich vooral richten op de startende initiatieven en kennisdeling en de KEI op de

opbouw en uitbouw van de corporaties en concrete coöperatief op te zetten projecten. We zien hier geen harde waterscheiding maar werken hierin gezamenlijk op en maken gebruik van elkaars netwerken en kwaliteiten (en verbinden dit met het PLED).

De wereld om ons heen staat niet stil. Ook gedurende de Coronatijd hebben lokale energie- initiatieven hard gewerkt aan toekomstplannen en aan de uitvoering van diverse projecten, zowel op het vlak van energiebesparing als rond duurzame opwek. Zowel de KEI als de Natuur en Milieufederatie worden gevraagd actieve ondersteuning te leveren aan lokale initiatieven, en dit is nu vooral vanwege de beschikbare bemensing beperkt mogelijk. In diverse gemeenten liggen kansen voor lokaal eigenaarschap van duurzame opwek en voor een sterkere rol van de lokale energiebeweging bij beleidsuitvoering. Deze kansen mogen we niet laten lopen.

Initiatieven die momenteel een beroep doen ondersteuning vanuit De KEI en de NMF zijn onder andere:

- *Werkgroep Besparen met Energie in Wapserveen: uitvoering van bewustwordingsprojecten in het dorp*
- *Werkgroep Rolde Energieneutraal: opzetten van een dorpsenergievisie*
- *De energie coöperatie duurzaam Assen: vormgeven lokaal eigenaarschap bij zonne-energie*
- *Energie coöperatie Drentse Aa/Fledders Vries: opzetten aardgasvrije wijk traject*
- *Gemeente Midden-Drenthe: Opzet maatschappelijk Tender*
- *Ontwikkeling Zonnepark de Mussels*
- *Ontwikkeling zonnepark Assen-Zuid*
- *Ontwikkeling Postcoderoosproject Meppel*

4. Activiteiten

Vorbereidingsfase: 1 maart 2021-1 mei 2021

Uiterlijk vanaf 1 maart, maar liever eerder, gaan we van start met de voorbereidingsfase. In deze fase voeren we de volgende activiteiten uit:

- We starten met de consultatieronde bij de initiatieven om het PLED bekend te maken en om de behoefte aan ondersteuning te inventariseren.
- We zetten het werkprogramma op hoofdlijnen om naar een operationeel plan met uitgewerkte planning
- We zorgen voor voldoende deskundigheid en capaciteit om de in acties uit het werkplan te kunnen waarmaken.
- We zorgen voor de eerste kennissessies. Zoals beschreven in het PLED worden in deze opstartfase 3 producten opgeleverd:
 - o Rapportage ambities en wensen lokale initiatieven
 - o Operationeel plan voor jaar 1 van het PLED
 - o Afspraken en contracten over inzet betrokken partijen

Dit geheel kan van start gaan zodra de financiële bijdrage van de provincie aan KEI en NMF via subsidie of opdracht geborgd is.

In deze fase geven we ook graag samen met de provincie verdere invulling aan de bredere provinciale PLED-samenwerking. Het voortouw hiervoor ligt bij de provincie.

Uitvoeringsfase: 1 juni 2021- 31 mei 2022

De uitvoeringsfase start binnen drie maanden na start van de voorbereiding/opstartfase. De uitvoeringsfase kent een looptijd van een jaar. In dit eerste uitvoeringsjaar richten wij ons op de onderdelen die in het PLED zijn benoemd:

- Versterken/verankeren verbreden
- Creëren lokaal eigenaarschap
- Professionaliseren

De beide andere onderdelen, systeemintegratie en het realiseren van een bestendige ondersteuning, worden in de loop van de programmaperiode samen met de PLED-programmaregisseur opgepakt. Uiteraard verkennen we in dit eerste uitvoeringsjaar de meest kansrijke initiatieven rond systeemintegratie. We verzamelen kennis rond de mogelijkheden en zorgen voor een goede informatiestroom rond dit onderwerp naar dorpen.

1. Versterken/verankeren/verbreden

In dit eerste uitvoeringsjaar gaan we hard aan de slag met het versterken van de bestaande initiatieven, het verankeren van hun rol en het verbreden van hun achterban.

Daarnaast gaan we in twee ‘witte gebieden”, gebieden zonder lokale initiatieven, actief nieuwe initiatieven helpen opstarten.

Daartoe voeren we ieder geval onderstaande activiteiten uit:

- a. In twee ‘witte gebieden’ gaan we mogelijke nieuwe initiatieven benaderen en helpen op te starten o.a. door te helpen bij:
 - i. Organisatie bewonersconsultatie (bijeenkomst, enquête of anderszins)
 - ii. Opzetten organisatie(structuur)
 - iii. Schrijven ambities/1ste plan van aanpak
 - iv. Relevante relaties binnen het netwerk te leggen
- b. We bieden eerstelijns versterkende advisering en ondersteuning van 25 - 30 bestaande lokale energie-initiatieven. Deze initiatieven worden geholpen met o.a.:
 - i. Kennis,
 - ii. Hulp uitvoering van activiteiten,
 - iii. Informatie en advies.
 - iv. Aanvragen/mogelijk maken subsidies
- c. We ondersteunen 5 bestaande werkgroepen/stichtingen bij het omvormen/ontwikkelen tot nieuwe coöperaties, door o.a.:
 - i. Hulp te bieden bij oprichting
 - ii. Ondersteunen lokale communicatie/ledenwerving
 - iii. Hulp bij aanvraag subsidies
- d. In minimaal twee gemeenten organiseren we samen met de bestaande initiatieven een platform of gemeentebrede samenwerking, door o.a.:
 - i. Organisatie van lokale informatiesessies
 - ii. Hulp te bieden bij gezamenlijke ambitievorming
 - iii. Organisatie kennismakingsessies tussen initiatieven en de gemeente

- e. Een belangrijke verankerende rol van de PLED-partners is het vertegenwoordigen van initiatieven breed in diverse gremia zoals:
 - i. Expeditie Energieneutraal Wonen
 - ii. Aanjaagteam Drentse Energieloket
 - iii. Sprintteam RRE
 - iv. Werktafels RES
 - v. Overleggen met bedrijven/ontwikkelaars

2. Creëren lokaal eigenaarschap

Vormgeven van lokaal eigenaarschap van de energietransitie is een belangrijk uitgangspunt binnen het PLED. De initiatieven /coöperaties die aan de slag zijn of gaan met lokaal eigenaarschap bieden we ondersteuning door onder andere:

- a. In vier dorpen/initiatieven schrijven van een dorps energievisie/ uitvoeringsplan.
- b. We helpen door gerichte communicatie ondersteuning drie tot vijf coöperaties om lokaal draagvlak te creëren voor hun projecten
- c. We bieden bij drie tot vier grotere collectieve duurzame opwekprojecten (PCR/opvolger, groen gas, zonneprojecten) actief projectondersteuning, onder andere op het terrein van:
 - i. Exploitatie en businesscaseontwikkeling
 - ii. Kennis van projectontwikkeling
 - iii. Communicatie
- d. We informeren en adviseren overheden over de diverse participatiemogelijkheden en het betrekken van lokale coöperaties bij besparing en opwekprojecten.

3. Professionaliseren

Een belangrijk onderdeel van het PLED is het professionaliseren van bestaande en nieuwe initiatieven en coöperaties. Dit doen we door het actief aanjagen van kennis en verspreiding van kennis voor en tussen de lokale energie-initiatieven. Dit doen we in dit eerste jaar onder andere door:

- a. Organisatie van 10 kennissessies op het gebied van lokaal eigendom, energiebesparing, systeemintegratie en anderszins.
- b. Opzetten van 4 (evt. lokale) community op practices, gericht op kennisdeling en probleemoplossing tussen initiatieven
- c. Uitwisseling van kennis tussen de diverse ondersteunende partijen in de provincie via de Energiewerkplaats.
- d. We zetten een wie-is-wie gids op en zetten daarmee de eerste stappen naar een deskundigenpool
- e. Ontwikkelen van een gereedschapskist die initiatieven helpt om te komen tot een dorps/wijkvisie rond het ontwikkelen van een duurzaam energiesysteem, incl. lokaal eigendom.

5. Provinciebrede samenwerking PLED

Dit werkplan past naadloos bij de provinciebrede samenwerking zoals die in het PLED is beschreven. In het programma is de fasering gedurende de drie jaren van de looptijd beschreven.

Wat voorligt is een werkplan om uitvoering te geven aan diverse onderdelen van het PLED in het eerste programmajaar.

Tijdens de voorbereidingsfase stemmen we de verdere aanpak en operationalisering af met de provinciale programmaregie.

In het PLED is expliciet ruimte gelaten om deze behoefte deels in te vullen met de inbreng van specialisten van bijvoorbeeld Stichting Energieneutraal, Buurkracht, of financiële of juridische specialisten. De behoefte zal blijken uit de consultatie in de opstartfase, en natuurlijk tijdens het werk. Het is belangrijk dat er soepel op die behoefte ingespeeld kan worden door de inhuur van de benodigde specialisten. De procesregisseur van het PLED heeft daarbij een belangrijke rol.

Afstemming

De drie samenwerkingspartijen van het PLED voeren het programma in nauwe samenwerking uit. Via een tweewekelijks werkoverleg stemmen we KEI en NMFD de hier voorziene werkzaamheden af en maken zo nodig afspraken over de taakverdeling.

Op regelmatige basis overleggen we met de programmaregisseur. Daarbij sluiten waar nodig ook andere partijen aan die werk doen in het kader van het PLED.

Communicatie

Een eenduidig gezicht naar buiten toe is belangrijk: de bereikbaarheid via telefoon en e-mail voor de energie-initiatieven en gemeenten wordt op één plaats geregeld, en dit wordt ook goed gecommuniceerd aan de doelgroep.

De Energiewerkplaats, die al enkele jaren functioneert, zien we als een platform om kennis en ervaringen uit te wisselen. Hierin werken naast provincie, NMFD en KEI ook andere partijen samen, zoals bijvoorbeeld Buurkracht en Stichting Energieneutraal.

6. Financiën

NMF Drenthe vraagt de subsidie aan voor de werkzaamheden van KEI en NMF gezamenlijk, en treedt op als penvoerder. Beide partners voeren de werkzaamheden in gelijkwaardigheid uit.

Kostenraming

We zijn bij de kostenraming uitgegaan van de activiteitenplanning in hoofdstuk 4. De raming omvat de opstartfase en jaar 1 van de uitvoering, in totaal 1 jaar en 3 maanden.

De kosten bestaan voor het grootste deel uit personeelskosten. Er is een beperkt budget voor materiële kosten zoals zaalhuur.

Activiteit	Kostenraming	Urenraming
Opstarten		
Consultatieronde	€ 16.100	230
Werkpakketten maken	€ 4.900	70
Totaal opstarten	€ 21.000	
Versterken/verankeren/verbreden		
Actief opstarten nieuwe initiatieven (10 p/j)	€ 28.000	400
Basisondersteuning bestaande initiatieven en coöperaties	€ 30.800	440
Vormen/ ontwikkelen nieuwe coöperaties	€ 8.400	120
Versterken/samenvoegen coöperaties	€ 4.900	70
Totaal versterken/verankeren/verbreden	€ 72.100	
Creëren lokaal eigenaarschap		
Maken van dorp en wijkplannen (4 per jaar)	€ 7.700	110
Creëren draagvlak projecten	€ 6.300	90
Organisatie/ondersteuning duurzame opwekprojecten (3-4 p.j.)	€ 14.000	200
Adviseren overheden rond participatie en betrekken coöperaties	€ 7.000	100
Totaal creëren lokaal eigenaarschap	€ 35.000	
Professionaliseren		
Organisatie kennisdeling/COP, toolbox, webontsluiting	€ 14.000	200
Ontwikkelen gereedschapskist dorps/wijkvisie, incl lokaal eigenaarschap	€ 15.400	220
Versterken samenwerkingsnetwerken	€ 11.200	160
Totaal professionaliseren	€ 40.600	
Samenwerking en communicatie		
Bijdragen aan programmaontwikkeling en samenwerking sturing PLED	€ 14.000	200
Communicatie: uren	€ 3.500	50
Totaal Samenwerking en communicatie	€ 17.500	
Totaal personeel	€ 186.200	
Zaalhuur en materiële kosten	€ 12.000	
Totaal PLED NMFD en KEI	€ 198.200	